

รูปแบบรังที่ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงชันโรง (*Tetragonula pagdeni*) ในเชิงการค้า

Type of Hive for Promoting Commercial Meliponiculture of *Tetragonula pagdeni*

ณัฐพัชร เทียนวรรณกานต์¹ วีระพล ห้วนแจ่ม²

Nutpachara Theanworrakant¹ Werapol Huanjam²

¹สาขาวิชาอารักขาพืช คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ 50290

²ประธานเครือข่ายผู้เพาะเลี้ยงชันโรงจังหวัดเชียงใหม่

บทคัดย่อ

การศึกษารูปแบบรังที่ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงชันโรง (*Tetragonula pagdeni*) ในเชิงการค้า ได้ดำเนินการทดลองในอำเภอสันทรายและอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างเดือนมิถุนายน 2556 ถึงเดือนตุลาคม 2557 ผลการศึกษาพบว่า รังแบบมาตรฐานสำหรับการแยกขยาย (K1) รังแบบแฝด (K2) และ รังแบบคอนโด (K3) มีความเหมาะสมในการนำมาใช้เพาะเลี้ยงเพื่อการแยกขยายรังไม่แตกต่างกัน ส่วนการศึกษาถึงรูปแบบรังที่มีความเหมาะสมต่อการเก็บเกี่ยวผลผลิต พบว่าปริมาณน้ำผึ้งและชันผึ้งที่ได้จากรังมาตรฐานสำหรับการเพาะเลี้ยง (K4) รังแบบเตยราชา (K5) และรังแบบแท่นรางวัล (K6) ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับรังแบบเตยราชาและรังแบบแท่นรางวัลที่พบว่าชันโรงมีการวางไข่ในส่วนของห้องตัวอ่อนและเก็บอาหารในส่วนของห้องเก็บอาหาร สามารถดำเนินการเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ง่าย ลดการสูญเสียของผลผลิตและผลกระทบต่อส่วนของถ้วยตัวอ่อนได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ : ชันโรงขนเงิน, รูปแบบรังเลี้ยงชันโรง, การเพาะเลี้ยงชันโรง

Abstract

Study of type of hive for promoting commercial meliponiculture of *Tetragonula pagdeni* was conducted in Sansai District and Chaiprakarn District, Chiangmai province during June 2013 to October 2014. The results showed that standard type hive for separate (K1), twin type hive (K2), and condo type hive (K3) were suitable and no significantly differences for cultured to separate and expand the hive.

The optimal harvest hive for meliponiculture of *Tetragonula pagdeni* on the amount of honey and resin was also determined. Standard hive for culture (K4), king bed type hive (K5), and awards podium type hive (K6) gave no significantly differences. It was noteworthy that king bed type hive and awards podium type hive, encourage stingless bee to separate brood cells in the embryo room and stored foods in storage room. These phenomena were beneficial to harvesting which minimized loss of yield and damaged of brood cells.

Key words: *Tetragonula pagdeni*, type of stingless bee hive, meliponiculture